

Asia: VN/6510/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 46 §:n ja 55 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO HE-LUONNOKSESTA KOSKIEN METSÄVÄHENNYKSEN KOROTTAMISTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnon lausuntoa HE-luonnoksesta koskien metsävähennyksen enimmäismäärän korottamista siten, että jatkossa metsävähennyksen määrä olisi enintään 75 prosenttia verovelvollisen metsävähennykseen oikeuttavasta metsästä verovuonna saaman veronalaisen metsätalouden pääomatulon määrästä. Lisäksi metsävähennyksen enimmäismäärä olisi 75 % metsäkiinteistöjen yhteenlasketuista hankintamenoista.

Tarkennus koskien sitä, millaisia metsiä vähennyspohjan laajennus koskee

Esitysluonnoksen luvussa 4.2.1 todetaan myös, että ”Arviossa ei toisaalta ole voitu huomioida sellaisia metsävähennyspohjia, jotka nykyjärjestelmässä on jo käytetty loppuun ja joista veroilmoituksia ei ole enää annettu, mutta jotka tämän muutoksen myötä tulisivat taas vähennettäväksi verotuksessa. Tässä mielessä verovaikutusarvio on jossain määrin ala-arvio.” Verohallinto korostaa, että esityksen perusteluissa olisi syytä tuoda tarkemmin esille, millaisia nykyjärjestelmässä jo olevia metsävähennysmetsiä metsävähennyspohjan laajennuksen katsotaan tarkoittavan. Verohallinnon käsityksen mukaan metsävähennyksen laajennus voisi koskea vain niitä metsiä, jotka ovat nykyisellä omistajallaan metsävähennysseurannassa vaikkakin ehkä 60 prosentin mukainen vähennysmahdollisuus loppuun käytettynä. Vähennyspohjan laajennuksen ei sen sijaan tulisi koskea niitä metsiä, joissa edellinen omistaja on käyttänyt vähennyspohjan kokonaan ja metsä on vastikkeetta siirtynyt uudelle omistajalle ilman TVL 55 §:n 3 momentin mukaista siirtyvää

vähennysoikeutta. Eli edelliselle omistajalle aikanaan muodostunut vähennysoikeus ei voisi taannehtivasti korottua niin, että vastikkeetta metsän ennen vähennyslaajennuksen voimaantuloa saaneelle ilmestyisi kokonaan uusi vähennyspohja esitetystä metsävähennyksen 15 prosentin laajennuksesta.

Metsävähennysvaatimus tulisi esityksessä säätää tehtäväksi ennen verovuoden verotuksen päättymistä

TVL 55 §:n nykyisessä metsävähennyssäännöksessä ei ole rajattu tahdonvaltaisen metsävähennysvaatimuksen esittämistä tehtäväksi ennen verovuoden verotuksen päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 10.12.2010/3711 mukaan metsävähennysvaatimus voidaan esittää myös säännönmukaisen verotuksen päättymisen jälkeen, ja verotuskäytäntö on seurannut tätä.

Verohallinto ehdottaa, että esitetyn TVL 55 §:n muutoksen yhteydessä lisätään metsävähennyssäännökseen vaatimus vähennyksen tekemisestä ennen verovuoden verotuksen päättymistä.

Erilaisten vähennysten osalta käytännöt poikkeavat lain tasolla. Edellytys vähennyksen vaatimisesta ennen verovuoden verotuksen päättymistä on säädetty esimerkiksi metsälahjavähennykselle (TVL 55 b §) ja viimeksi vuodesta 2024 alkaen maatalouden tasausvaraukselle (MVL 10 a §:n muutos HE:ssä 78/2023, jossa hallitusohjelman mukaisesti varauksen enimmäismäärää korotettiin, ja vaatimus lisättiin samalla säännökseen ilman erityisiä perusteluja).

Metsävähennyksen osalta tällaisen täsmentävän vaatimussäännöksen puuttuminen on aiheuttanut erityisiä ongelmia, jos jo toimitettuja luovutusvoittoverotuksia on pitänyt TVL 46.8 §:n takia muuttaa takautuvien metsätalouden pääomatulojen verotukseen tehtyjen metsävähennysvaatimusten vuoksi.

Verohallinto näkee, että tarvittavan säännösmuutoksen voisi toteuttaa muuttamalla TVL 55 §:n 4 momenttia vastaavasti kuin metsälahjavähennyksen osalta on säädetty TVL 55 b §:n 3 momentissa, eli seuraavasti:

Metsävähennys tehdään verovelvollisen ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen valmistumista tekemästä vaatimuksesta, ja hänen tulee sitä vaatiessaan esittää selvitys sen edellytyksistä. Verovuonna tehtävän metsävähennyksen on oltava vähintään 1500 euroa.

Tarkennus osioon "4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen"

Verotuottojen pientymisarvioita olisi esityksessä syytä selkeyttää kuvaamalla vähennyspohjan laajentumisen merkitystä 1) erikseen metsävähennysjärjestelmässä jo ennen esitetyn muutoksen voimaantuloa olevien metsien ja toisaalta 2) erikseen laajennetun metsävähennyksen voimaantulon jälkeen metsävähennyksen soveltamisen piiriin vuosittain tulevan kokonaan uuden metsävähennyspohjan osalta.

- Esitetyn metsävähennyksen laajennuksen voimaan tullessa verovuonna 2026 muodostuu metsävähennysseurannassa jo vanhastaan olleisiin metsiin kerralla uutta metsävähennyspohjaa noin 1,1 miljardia euroa (verovuoden 2023 valmistuneen tilastoinnin mukainen 991 miljoonaa ja verovuosien 2024 ja 2025 arvioidut 51 miljoonan euron lisäykset yhteen laskien). Esitysluonnoksessa käytetyllä 31 prosentin keskimääräisellä pääomaverokannalla valtion verotuotot pienenevät tällöin laskennallisesti noin 340 miljoonalla eurolla näiden metsien osalta.
- Vuodesta 2026 lähtien muodostuvan kokonaan uuden metsävähennyspohjan osalta laajennuksen vaikutus olisi 51 miljoonan euron vähennyspohjalisäyksestä laskennallisella 31 prosentin pääomaverokannalla laskien vajaat 16 miljoonaa euroa vuodessa.
- Esitysluonnoksessa on nyt vanhoihin metsävähennysmetsiin tulevaa noin 1,1 miljardin euron vähennyspohjan lisäystä jakotettu tulevaisuuteen 49 miljoonalla eurolla vuodessa ja yhdistetty vuosittain muodostuviin uusiin 51 miljoonan euron vähennyslisäyksiin. Tästä on saatu vuosittaiseksi tehtäväksi metsävähennyksen kokonaismäärän lisäykseksi 100 miljoonaa euroa, mikä taas vaikuttaisi pienentäen verotuottoja 31 miljoonaa euroa vuositasona. Verovuosikohtaisen metsävähennyksen enimmäismäärän kasvattaminen ei puolestaan toisi uutta vähennettävää, mutta se johtaisi metsävähennyspohjan nopeampaan käyttöön. Tälle ei esitysluonnoksessa ole arvioitu lainkaan verotuottoja pienentävää vaikutusta, mutta vuotuisten vähennysvaatimusten lisäkasvu esityksen myötä vähintään 20 miljoonalla eurolla tulisi myös huomioida, sillä inflaatiotekijä vähennysjakotuksessa huomioon ottaen kuitenkin sekin osaltaan tarkoittaisi maininnan arvoista verotuottojen vähenemistä.

Voimaantulosta koskien TVL 46 §:n muutosta

Muuttuvia TVL 46 §:n ja 55 §:n säännöksiä sovelletaan esitysluonnoksen mukaan ensimmäistä kertaa vuodelta 2026 toimitettavassa verotuksessa. Käytännössä 75 prosenttiin metsän hankintamenosta noussut metsävähennyspohja verovuoden 2026 lopun tilanteen mukaisena sekä tahdonvaltainen entistä suurempi metsävähennysvaatimus vuonna 2026 saatujen metsätalouden veronalaisten pääomatulojen perusteella ilmoitetaan verovuoden 2026 metsätalouden veroilmoituksella keväällä 2027.

Verovuoden 2026 aikana tapahtuneissa metsämaan luovutuksissa lisättäisiin veronalaiseen luovutusvoittoon esitysluonnoksen perusteella päivitetyn TVL 46 §:n 8 momentin mukaisesti käytettyä metsävähennystä enintään määrä, joka vastaa 75 prosenttia luovutettavan metsän hankintamenosta. Kuitenkin luovutukseen mennessä on voitu metsävähennyksenä hyödyntää vuoden 2025 valmistuneen verotuksen mukaisesti vasta korkeintaan 60 % luovutuksen kohteen hankintamenosta.

Verohallinto käsittää, että esitetyn TVL 46 §:n 8 momentin muutoksen tulisi tulla sovellettavaksi ensimmäisen kerran vasta vuoden 2027 verotuksessa eli vuotta myöhemmin kuin TVL 55 §:n muutoksen. Tämä johtuu siitä, että verovelvollinen ei ole voinut käyttää 75 prosentin suuruisia metsävähennyspohjaa kuin vasta vuotta myöhemmin TVL 55 §:n muutoksesta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Verohallinto korostaa, että muutoksilla on vaikutusta viranomaisten toimintaan. Erityisesti metsävähennystä koskevien säännösten muuttuminen edellyttää Verohallinnolta mittavaa ohjaus- ja valvontatyötä entuudestaan jo metsävähennysjärjestelmässä olleiden metsien metsävähennyspohjan yli miljardin euron määräisten, verovelvollisten metsätalouden veroilmoituksillaan tekemien lisäkorotusvaatimusten oikeellisuuden varmistamisessa verovuoden 2026 verotuksessa.

Metsätalouden sähköisen veroilmoituksen ohjelmistoa sekä veroilmoituslomaketta on lisäksi muutettava ottamaan huomioon vuotuisen metsävähennyksen enimmäismäärän nousu 60 prosentista 75 prosenttiin metsätalouden veronalaisten pääomatulojen määrästä.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava asiantuntija

Lauri Luukkonen

Luukkonen Lauri
Verohallinto